

تاریخ آزمون: ۴۰۰/۱۰/۱۹ مدت امتحان: ۷۵ دقیقه نام دبیر: خانم غلامزاده	باسمه تعالی مدیریت آموزش و پرورش ناحیه ۴ قم دبیرستان غیردولتی هدی (دوره دوم) آزمون نوبت اول سال تحصیلی ۴۰۱-۴۰۰ تعداد صفحه: ۴ تعداد سوال: ۲۳	نام و نام خانوادگی: سوالات امتحان درس: فنون ادبی پایه: دوازدهم رشته: علوم انسانی
تاریخ تصحیح: ۴۰۰/ / نمره: با عدد () نمره با حروف: () امضای دبیر:		
بارم	شرح سوالات	ردیف
۸	تاریخ ادبیات و سبک شناسی	
۱	درستی و نادرستی هریک از گزینه های زیر را با مشخص کردن (ص) و (غ) معلوم کنید. الف- رواج صنعت چاپ و روزنامه نویسی از عوامل موثر در بیداری جامعه ایرانی بود. صحیح ب- شاعرانی که بیشتر به زبان مردم عادی شعر می گفتند، به سنت های ادبی هم بیشتر پایبند بودند. غلط ج- فرخی یزدی تحت تاثیر شاعران گذشته به ویژه مسعود سعد و سعدی بود. صحیح د- قالب های شعری در عصر بیداری مانند گذشته ادامه نیافت و تغییرات زیادی داشت. غلط	۱
۱	جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید. الف- بنیادی ترین تفکر و خواست مشروطه خواهان قانون بود. ب- قائم مقام فراهانی را احیا کننده نثر فارسی می دانند. ج- مفهوم آزادی در شعر دوره بیداری مترادف با دموکراسی غربی است. د- انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی شاه در تهران تشکیل شد.	۲
۱	هر یک از موارد زیر جزء کدام یک از ویژگی های (ادبی / فکری / زبانی) نثر دوره بیداری است؟ الف- تنفر از خرافات و توجه به حقوق مدنی زنان فکری ب- کم شدن واژه ها و ترکیب های عربی نا آشنا زبانی	۳
۱	صاحبان آثار زیر را مقابل آن بنویسید: الف- تاریخ بیداری ایرانیان: ناظم الاسلام کرمانی ب- تاریخ تطور نظم فارسی: ملک الشعرای بهار	۴
۱	با توجه به ابیاتی از قصیده دماوندیه ملک الشعرای بهار، برای هرکدام از گزینه های زیر یک مورد بنویسید. برکش زسر این سپید معجر / بنشین به یکی کبود اورند بگریا چو اژدهای گرز / بخروش چو شرزه شیر ارغند الف- یک ویژگی فکری: تشویق به مبارزه و قیام / اعتراض نسبت به شرایط اجتماعی و ... ب- یک ویژگی ادبی: آرایه تشبیه (چو اژدهای گرز) / استعاره (سپید معجر) و ...	۵

۶	دو تن از پیشگامان رمان نویسی قبل از مشروطه را نام ببرید و از هر کدام اثری بنویسید. میزا حسن خان بدیع: داستان باستان و شمس الدین و قمر / محمدباقر میرزا خسروی: شمس و طغرا
۷	متن زیر را بخوانید و ویژگی های خواسته شده نثر دوره بیداری را در آن نشان دهید. باری چه دردسر بدهم، آن قدر گفت و گفت تا مارا به این کار واداشت. حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده تمام آن حرف ها یادش رفته. تا یک ژاندارم می بیند رنگش می پرد. می گویم: اگر من می خواستم هر چه میدانم بنویسم، مثلاً می نوشتم نقشه ای را که مَسِیو دو بروک مهندس بلژیکی با چند ماه زحمت کشید، یک روز از روی میز یک نفر وزیر پر درآورد و به آسمان رفت. به من چه مربوط است که در قزاق خانه صاحب منصبانی که برای خیانت به وطن حاضر نشوند مسموم می شوند... چرند و پرند ده خدا الف- دو مورد ویژگی فکری: نقد سیاسی و اجتماعی / افشای خیانت برخی از بزرگان کشور / واکنش به شرایط سیاسی جامعه ب- دو مورد ویژگی زبانی: نثر ساده و روان و قابل فهم، استفاده از زبان عامه و استفاده از کنایات و ...
ب	زیبایی شناسی
۸	در بیت زیر (لف ها) و (نشرها) را جداگانه مشخص کنید و نوع آن را (مرتب، نامرتب) بنویسید. دل و کشورت جمع و معمور باد / زملکت پراکندگی دور باد (دل و کشور، لف ها) (جمع و معمور، نشرها) نوع: مرتب
۹	در بیت زیر تلمیح ها را مشخص کنید و بنویسید به چه چیزی اشاره دارد؟ گواه رهرو آن باشد که سردش یابی از دوزخ / نشان عاشق آن باشد که خشکش بینی از دریا مصرع اول داستان حضرت ابراهیم مصرع دوم داستان حضرت موسی
۱۰	آرایه مقابل کدام گزینه درست نیست؟ گزینه (د) الف- آب آتش فروز عشق آمد / آتش آب سوز عشق آمد (پارادوکس) ب- چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت / شیوه ی جنان تجری تحتها الانهار داشت (تضمین) ج- تا زباغ خاطرت گل های شادی بشکفت / هر چه در دل تخم کین داری به زیر خاک کن (تشبیه) د- هر چه رفت از عمر یاد آن به نیکی می کنند / چهره ی امروز در آینه ی فردا خوش است (لف ونشر)
۱۱	در کدام بیت متناقض نما به کار رفته است؟ چرا؟ بیت اول، باکمک باد چراغ را افروختن (باد چراغ را خاموش می کند) الف- زکوی یار می آید نسیم باد نوروزی / از این باد ار مدد خواهی چراغ دل برافروزی ب- یک روز صرف بستن دل شد به این و آن / روز دگر به کندن دل زین و آن گذشت
۱۲	در بیت زیر مراعات نظیر بین کدام واژه ها ایجاد شده است؟ هر کاو نظری دارد با یار کمان ابرو / باید که سپر باشد پیش همه پیکان ها
۱۳	تفاوت متناقض نما و تضاد را توضیح دهید؟ تضاد آوردن دو امر متضاد است بدون آنکه متناقض هم باشند، مانند صبح هوا گرم بود و اکنون گرم است. اما متناقض نما، تضاد در یک امر است، نه در دو امر، مانند: اکنون هم سرد است و هم گرم، که موجب برانگیختن اعجاب از راه خلاف عرف و عادت است.

۱۴	الف- شور فرهادم به پرسش سر به زیر افکنده بود/ ای لب شیرین جواب تلخ سربالا چرا؟ ب- سردو پژمرده شده است اکنون چمن چون چرخ پیر/ چنگه گر بود، گرم و تازه چون طبع جوان	۱																		
۱۵	آرایه مناسب هریک از ابیات گروه الف را از گروه ب بیابید و عدد آن را مقابلش بنویسید؟ <table><tr><th colspan="2">بیت ها (دقت کنید یک مورد در ستون آرایه ها اضافی است)</th><th>آرایه</th></tr><tr><td>الف/ به راستی ز فلک پیش می توان افتاد / ز نیل می گذرد هرکه این عصا دارد ۳</td><td>تضمین</td><td>۱</td></tr><tr><td>ب/ شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل/ کجا دانند حال ما سبکباران ساحل ها ۵</td><td>لف و نشر</td><td>۲</td></tr><tr><td>ج/ از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب / وز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم ۲</td><td>تلمیح</td><td>۳</td></tr><tr><td>د/ صد هزاران یوسف از حسنش چو من پنهان شده / ناله می کردند کای پیدای پنهان تا کجا ؟ ۴</td><td>متناقض نما</td><td>۴</td></tr><tr><td></td><td>مراعات نظیر</td><td>۵</td></tr></table>	بیت ها (دقت کنید یک مورد در ستون آرایه ها اضافی است)		آرایه	الف/ به راستی ز فلک پیش می توان افتاد / ز نیل می گذرد هرکه این عصا دارد ۳	تضمین	۱	ب/ شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل/ کجا دانند حال ما سبکباران ساحل ها ۵	لف و نشر	۲	ج/ از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب / وز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم ۲	تلمیح	۳	د/ صد هزاران یوسف از حسنش چو من پنهان شده / ناله می کردند کای پیدای پنهان تا کجا ؟ ۴	متناقض نما	۴		مراعات نظیر	۵	۱
بیت ها (دقت کنید یک مورد در ستون آرایه ها اضافی است)		آرایه																		
الف/ به راستی ز فلک پیش می توان افتاد / ز نیل می گذرد هرکه این عصا دارد ۳	تضمین	۱																		
ب/ شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل/ کجا دانند حال ما سبکباران ساحل ها ۵	لف و نشر	۲																		
ج/ از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب / وز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم ۲	تلمیح	۳																		
د/ صد هزاران یوسف از حسنش چو من پنهان شده / ناله می کردند کای پیدای پنهان تا کجا ؟ ۴	متناقض نما	۴																		
	مراعات نظیر	۵																		
ج	موسیقی شعر	۶																		
۱۶	نمونه های تقطیع شده زیر با کدام نوع از اختیار شاعری تطابق دارد؟ الف- هنجویان : (U - U -) (تغییر کمیت صوت ها) بعد از مصوت بلند(و) مصوتی آمده ب- هوای خانه : (U - U - -) (تغییر کمیت صوت ها) مصوت پایان کلمه(ن)	۰/۵																		
۱۷	در کدام گزینه به وزن بیت زیر اشاره شده است؟ با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت الف- مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن ب- مستفعّلن مفاعل مستفعّلن مفاعل ج- مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن د- مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن	۰/۵																		
۱۸	مصوت بلند (و) در چه صورت همیشه بلند است ؟مثال بزنید. در کلمات تک هجایی همیشه بلند است مثل سو/ بو	۰/۵																		
۱۹	کدام بیت بر وزن بیت زیر سروده شده است؟ من نگویم که مرا از قفس آزاد کنید / قفسم برده به باغی و دلم شاد کنید الف- نیست در بازار عالم خوش دلی زآنکه هست/ شیوه ی رندی و خوش باشی عیاران خوش است ب- خسروان قبله ی حاجات جهانند ولی / سبیش بندگی حضرت درویشان است	۰/۵																		

۱	شاعر در بیت زیر چندبار از اختیار زبانی استفاده کرده است؟ هجای ۳ مصراع اول و ۱۳ هردومصراع حذف همزه/ هجای ۷ مصراع اول کسره اضافه (نیازی به تقطیع برای دبیر نیست فقط بنویسید چندمین هجا و چه نوع اختیاری استفاده شده است) دیشب از خود چون <u>مه</u> سی روزه بی <u>تاب</u> آمدم لاجرم همسایه با خورشید <u>سیار</u> آمدم	۲۰
۰/۵	تقطیع هجایی و ارکان بیت زیر کدام است ؟ هرکاو نکند فهمی زین کلک خیال انگیز / نقشش به حرام ار خود صورتگر چین باشد الف (-- /UU -- /-- /UU -- / ---) ب (-- /U - /-- /- U --) ج (--- /UU -- /U -- /UU --)	۲۱
۰/۵	وزن کدام گزینه قابلیت تقسیم بندی به شکل <u>همسان</u> و <u>ناهمسان</u> دارد؟ الف- بشنو ز سنایی سخن صدق به تحقیق/ آن کس که چو او نیست هواخواه خرابات ب- بگذشت آن زمانه که بودم سزای تو/ اکنون نی ام سزای تو ، این نیز ج- بگذرد از طلعت و رخسارش خورشید چو مظلومان/ افتد زفلک هردم پیشش به زمین اندر	۲۲
۲	با توجه به بیت پاسخ دهید : الف- دو مصراع را زیر هم تقطیع کنید. ب- وزن را مشخص کنید. ج- اختیارات را نشان دهید. هجای ۲ مصراع اول: کسرا اضافه هجای ۲ مصراع دوم حذف همزه	۲۳